

FESTIVAL DE TORROELLA DE MONTGRÍ

DEL 19 DE JULIOL AL 27 D'AGOST
www.festivaldetorroella.cat

Dijous, 15 d'agost de 2013
22h - Auditori Espai Ter

IVÁN MARTÍN

PROGRAMA

1a Part

Antoni Soler (1729 – 1783)

(Revisió i arranjament d'Iván Martín)

Sonata 84 en Re major
Sonata 32 en Sol menor
Sonata 115 en Re menor
Sonata 88 en Re bemoll major
Sonata 102 en Re menor
Sonata 48 en Do menor

Domenico Scarlatti (1685 – 1757)

Sonata en Re menor K.1
Sonata en Do major K.398
Sonata en Re menor K.141
Sonata en Si menor K.27

2a Part

Claude Debussy (1862 – 1918)

Tres Preludis del *Primer Llibre de Preludis*

"Le vent dans la plaine"
"La fille aux cheveux de lin"
"Minstrels"

Frédéric Chopin (1810 – 1849)

Ballade núm.1 op.23
Andante Spianato i Gran Polonesa Brillant, op.22
Quatre estudis dels Études op. 10
I. en Do major
II. en La menor
III. en Mi major
IV. en Do sostingut menor

Un viatge en quatre etapes

El programa que aquesta nit ens proposa Iván Martín ve a ser una mena de viatge en dues parts i quatre etapes al món sonor de la música per a teclat. A la primera part escoltarem músiques de l'olotí Antoni Soler i de qui fou el seu mestre, el napolità Domenico Scarlatti. Tots dos coincidiren a Madrid, a la cort reial. Tant en un cas com en l'altre, es tracta de músiques que, encara que les escoltarem en piano, van ser fetes i pensades des d'un clavecí tot i que estem en el moment en què el pianoforte començava ja a guanyar terreny. Es tracta doncs, d'un sonar curt, retallat, detallat, articulat i nerviós on cada nota dringa, comença i acaba molt nítidament i té una existència breu però brillant. El piano ha d'aprimar el seu so per interpretar aquestes músiques, s'ha de fer lleuger, ha de perdre pes, profunditat i gruix sonor i ha de mirar de mantenir-se en una gamma dinàmica limitada.

Del centenar llarg de sonates que conservem del pare Soler, Iván Martín n'ha seleccionades cinc que, vistes en conjunt, formen una estructura simètrica amb un inici, -la *Sonata 32*- un centre -la coneguda *Sonata 88*- i un final -la *Sonata 48*- ràpids separats per bellíssims moments lents i meditatis -les *Sonates 115* i *102*. Les quatre sonates de Scarlatti que el nostre pianista ha triat entre les més de cinc-centes que conservem d'aquest autor també formen un conjunt articulat sobre l'alternança entre rapidesa i relativa quietud.

Tant en el cas de Soler com en el de Scarlatti estem davant de peces breus on hi percebrem, sovint, el típic sonar de la guitarra evocat des del teclat. Hi escoltarem, també, els ritmes de les danses espanyoles de moda en aquells anys. La jota, per exemple, és evocada molt clarament en la *Sonata 48* del pare Soler. L'estructura de les obres és concisa, senzilla, diàfana i molt clarament perceptible: cada peça comença amb una part, que es repeteix i desemboca en una segona part, que també es repeteix. Les frases són clares, regulars, definides, comencen i acaben nítidament, les repeticions són literals, la simetria regna, el món està en ordre o, si més no, ho sembla i l'art el reflecteix.

La frontera invisible que separa la primera part del programa d'avui de la segona és el romanticisme. El món resulta que no estava gens en ordre i el romanticisme va encarregar a les arts i molt especialment a la música que ho fes saber a tothom.

A la segona part escoltarem obres de Claude Debussy i de Frédéric Chopin, músiques molt diferents que, en contrast amb de les de la primera part, estan molt separades entre elles en el temps. Tenen en comú, però, i això les diferencia de les anteriors, que són músiques pensades i fetes amb un llenguatge totalment pianístic. El so ara es pot fer llarg, dens, ple d'harmònics, la gamma dinàmica es amplia, l'atac pot arribar a ser extremadament tou, vellutat o tempestuós i crispat i el pedal allarga ressonàncies, difumina contorns i li proporciona al piano una mena de "respiració" que el converteix en una mena d'ésser viu. No ens hem mogut del món de la tecla, però estem en un univers sonor que no té res a veure amb el de la primera part.

El gruix de l'obra pianística de Claude Debussy data de la maduresa del compositor. Les tres peces de l'autor que avui ens ocupen pertanyen al *Primer Llibre de Preludis*, creat entre desembre de 1909 i febrer de 1910, uns anys en què l'estil i el llenguatge del compositor ja estan totalment definits. De Debussy s'ha dit que va alliberar la frase melòdica de la tirania de la barra de compàs (a Soler i a Scarlatti, per cert, la barra de compàs no els havia semblat mai una tirania sinó una manera prou enraonada d'endreçar les coses) i que, per influència del món oriental que conegué a partir de les exposicions universals de París, fou el primer músic occidental que compongué amb sons més que amb notes.

Debussy no sol explicar emocions ni sentiments, no mou personatges ni juga amb situacions dramàtiques, sinó que crea atmosferes, dibuixa amb un aprofundiment inigualat estats de la sensibilitat. Aquesta és l'actitud adequada per gaudir de *Le vent dans la plaine*, un vent que no se sap d'on ve però que esgarrafa, de la bellíssima *Fille aux cheveux de lin*, amb la seva calmada i enigmàtica melodia modal i també de *Minstrels*, on Debussy mostra una vena humorística i paròdica i evoca la forta impressió que va provocar a Europa l'arribada dels ritmes americans del rag-time i del jazz primitiu.

De Chopin s'ha dit que és el primer autor que no escriu per al piano sinó des del piano. Es cert, tots els altres autors de la nit tenen altres músiques, Chopin, en canvi, mai -gairebé mai- no es va moure del costat del seu piano i mai un llenguatge no ha estat tan necessàriament i indissolublement lligat a un instrument com el de Chopin. Si Debussy creava atmosferes, colors, textures, Chopin, en el cor mateix del romanticisme, crea emocions deslligades de descripcions, anècdotes o personatges. Si algú és capaç de donar forma sonora, per exemple, a la malenconia, aquest és Chopin.

L'expressió de l'emoció, però, no s'aconsegueix mirant lènguidament el paisatge, s'aconsegueix treballant i estudiant. Els dos primers Chopin d'avui, són obres que expressen el resultat del treball, en canvi, les quatre darreres pertanyen al Chopin que explica als alumnes com treballar, com arribar a resultats, ja que cadascun tracta i resol una dificultat pianística concreta. Passa, però, que Chopin, era compositor d'emocions a temps complet, fins i tot quan creava exercicis; per aquest motiu, des de sempre, els *Estudis Op.10* i *Op.25* han estat considerats peces "de concert" tant o més que peces "d'estudi".

Iván Martín, piano

Nascut a Las Palmas de Gran Canària el 1978, Iván Martín va començar els seus estudis musicals als cinc anys, va estudiar al Conservatori Superior de Música de Las Palmas, va ampliar la seva formació a l'Escola Superior de Música Reina Sofia de Madrid sota la direcció de Dimitri Bashkirov i Galina Eguiazarova i, posteriorment, va rebre lliçons del mestre polonès Ireneusz Jagla a Palma de Mallorca.

Col·labora amb la majoria de les orquestres espanyoles i també amb l'Orquestra de París, la Filharmònica d'Estrasburg, Virtuosos de Praga, Filharmònica d'Hèlsinki, Orquestra de Cambra de Polònia, Filharmònica de Zagreb, Simfònica de Santiago de Xile... Ha tocat sota la direcció, entre d'altres, de Gerd Albrecht, Maurizio Benini, Max Bragado, Christoph Eschenbach, Pedro Halffter, Jean Jacques Kantorow, Andrian Leaper, Miguel Ángel Gómez Martínez, Joan Pons, Antoni Ros Marbà i Antoni Wit. Ha actuat en destacats festivals: el de la Roque d'Anthéron, Orford International Music Festival de Canadà, Cervantino de Mèxic, Granada, Peralada i Canàries; i les sales de concerts: Berliner Philharmonie, Concertgebouw d'Amsterdam, Sala Pleyel de París i Carnegie Hall de Nova York.

Compromès amb la creació musical, ha protagonitzat estrenes d'obres de compositors com Antón García Abril, Cristóbal Halffter, Pilar Jurado, Daniel Roca, Alberto Martínez o Ramón Paus. Ha debutat com a director amb la interpretació dels concerts per a tecla de J. S. Bach juntament amb l'orquestra Projecte Bach en col·laboració amb Joventuts Musicals d'Espanya i els concerts de Mozart amb l'orquestra de cambra Liceu de Barcelona i recentment ha fundat Galdós Ensemble, un nou i versàtil grup orquestral amb la finalitat d'interpretar música del període barroc i el classicisme i també música moderna i contemporània.

Iván Martín ha gravat programes de ràdio i televisió a Espanya, França, Itàlia, el Brasil i els Estats Units. El llançament del seu primer disc dedicat a Antoni Soler ha obtingut una calorosa acollida per part del públic i la crítica que l'ha considerat una "referència" i n'ha esgotat la primera edició en dos mesos. Recentment ha sortit al mercat el seu nou projecte discogràfic dedicat a Mozart i Schröter, que ha tingut molt bones crítiques. Actualment prepara tres projectes discogràfics que es publicaran entre 2013 i 2014. Futurs compromisos inclouen concerts, en recitals i amb orquestres. Iván Martín ha estat artista resident de l'Orquestra Filharmònica de Gran Canària durant la temporada 2012-2013.

Debuta al Festival de Torroella.

Organitza

Mitjans oficials

Patrocinen

Col·laboren

Membre de l'Associació Europea de Festivals
Declarat Festival Estratègic per la Generalitat de Catalunya